

**ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН
„БЮДЖЕТ 2014 НАКРАТКО“**

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН „БЮДЖЕТ 2014 НАКРАТКО“

Бюджет 2014 е първият бюджет на избраното от 42-рото Народно събрание на Република България на 29 май 2013 г. правителство с министър-председател Пламен Орешарски.

Информационният бюлетин „Бюджет 2014 накратко“ представя основните акценти по отношение на:

- изпълнението на социално-икономическите ангажименти през тази година;
- приоритетите на фискалната политика;
- новите механизми и инструменти за финансиране на публичните политики.

КАКВО Е ВАЖНО ДА ЗНАЕМ ЗА ИНФОРМАЦИОННИЯ БЮЛЕТИН „БЮДЖЕТ 2014 НАКРАТКО“?

Този бюлетин:

- се публикува от Министерството на финансите за втора поредна година;
- продължава практиката за споделяне на инициативи за по-ефективно управление на публичните ресурси;
- спомага за постигането на по-висока бюджетна прозрачност;
- е част от глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“.

РЕАЛИЗАЦИЯ НА БЮДЖЕТНАТА ПРОЦЕДУРА ЗА 2014 Г. – ОСНОВНИ МОМЕНТИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Законът за държавния бюджет на Република България за 2014 г. е първият, разработен при спазване на заложените в новия Закон за публичните финанси:

- фискални правила и ограничения;
- процедури и отговорности на участниците в бюджетния процес;
- изисквания за структурата и съдържанието на бюджетните документи.

При реализирането на бюджетната процедура за 2014 г. бяха налице редица **предизвикателства**, свързани основно с:

- прилагането новата законодателна рамка (Закона за публичните финанси);
- изпълнението на бюджетната процедура от три различни правителства;
- промяна на философията относно начините на въздействие на бюджета върху процесите в икономиката.

Министерството на финансите разработи бюджетната процедура за 2014 г., съобразявайки се с очакваните законодателни промени и новости, свързани с планирането и съставянето на бюджета. Предварителната подготовка при въвеждането на нови правила, процедури и изисквания за структурата и съдържанието на бюджетните документи даде резултат за успешната кулминация на този процес – разработването на Бюджет 2014.

В рамките на основните етапи на бюджетната процедура за 2014 г., одобрена с Решение № 48 от 24 януари 2013 г. Министерският съвет прие следните документи:

- Решение № 245 от 19 април 2013 г. за одобряване на средносрочната бюджетна прогноза за периода 2014-2016 г. и на актуализация на Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2012-2014 г.;
- Решение № 650 от 30 октомври 2013 г. за одобряване на законопроект за държавния бюджет на Република България за 2014 г. и на актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2014-2016 г.;
- Решение № 19 от 16 януари 2014 г. за одобряване на промени в актуализираната средносрочна бюджетна

прогноза за периода 2014-2016 г. (Одобрено с Решение № 650 на Министерския съвет от 2013 г.).

- Постановление № 3 от 15 януари 2014 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2014 г. (Обн., ДВ, бр. 8 от 28 януари 2014 г.)

Бюджет 2014 беше приет от XLII Народно събрание на 9 декември 2013 г. и е обнародван в бр. 109 от 2013 г. на Държавен вестник.

**РЕСТАРТИРАНЕ НА ИКОНОМИКАТА –
ОСНОВЕН ПРИОРИТЕТ НА БЮДЖЕТ 2014**

„Цялостната философия на Бюджет 2014 е поставена върху търсене на конкретни резултати, а именно рестартиране на икономиката и ускоряване на растежа, защото само при една работеща икономика можем да говорим за устойчивост, стабилност на публичните финанси и фискална дисциплина.”

Петър Чобанов - министър на финансите

Изказване по време на обсъждането на първо четене в Народното събрание на проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2014 г.

Целите, които правителството планира да постигне посредством Бюджет 2014 са насочени към:

- рестартиране на икономиката и ускоряване на икономическия растеж;
- насърчаване на инвестициите и заетостта;
- осигуряване на нужната социална закрила за уязвимите слоеве на обществото;
- намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите, както и оптимизиране на администрацията;
- навременно изплащане на задълженията на държавата към частния сектор.

Бюджет 2014 е предпоставка за цялостна **промяна в отношението към публичния ресурс** посредством:

- **промяна на модела** на провеждане на фискалната политика, която се ориентира предимно към растежа;
- поставяне на акцент върху **развитието на регионите и социалната отговорност**.

Бюджет 2014 **осигурява приоритетно финансиране за:**

- подобряване на общинската инфраструктура;
- изграждане на общински пътища;
- секторните политики в областта на образованието, здравеопазването, социалните дейности и културата, които се реализират с участието на местните власти;
- подкрепа на общини в затруднено финансово състояние;
- ключови проекти в областта на околната среда;
- подкрепа за селското стопанство;
- стимулиране и развитие на образованието и учене през целия живот;
- реформиране на здравния сектор;
- социалната защита на най-уязвимите групи с по-добра целенасоченост на социалните помощи.

С Бюджет 2014 се **въвежда нов механизъм** за гарантиране на публичност, прозрачност и ориентиране към резултатите при финансиране на провежданите политики посредством:

- предоставянето на възможност за прилагането на състезателен принцип при финансирането на проекти, ориентирани към конкретни резултати;
- прекратяването на досегашната практика всяка година да се добавя допълнителен ресурс за всяко ведомство, без да е ясен резултатът от разпределението му.

Реализацията на този механизъм намери изражение в бюджета за 2014 г. чрез създаването на **публична инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“**, която разполага с бюджет от 500 млн. лв. и осигурява достъп и за местната власт.

Определянето на годишния размер на средствата за инвестиционни проекти ще бъде обвързано с икономическия цикъл, с процеса на усвояване на средствата от ЕС с инвестиционна насоченост, както и с критичен преглед на съществуващите политики и програми. Въвеждането на този механизъм ще стимулира активността на разпоредителите с бюджет и ще допринесе за повишаване качеството на бюджетните им предложения.

В изпълнение на заложените от Народното събрание изисквания за гарантиране на прозрачното разходване на средствата по тази програма, както и за избор на проекти и програми, реализирането на които да е насочено към постигане на икономически растеж, устойчиво развитие на регионите, създаване на възможност за генериране на заетост и доходи и повишаване на конкурентоспособността на икономиката **правителството прие постановление за условията, реда и критериите за избор на проекти и програми** и прозрачното изразходване на средствата по публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“ за 2014 г.

Бюджет 2014 **създава условия за:**

- постигането на стабилна и предвидима инвестиционна среда;
- подобряване на бизнес климата;
- усъвършенстване на данъчното облагане;
- повишаване на събираемостта на приходите.

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПРОГНОЗИ И ДОПУСКАНИЯ ЗАЛОЖЕНИ В БЮДЖЕТ 2014

Очакваният растеж за 2014 г. е 1,8% в реално изражение. България получава позитивни външни сигнали, включително за износа, като в тази област се предвижда растеж от 7,2%.

Основните макроикономически показатели, при които е разработен Бюджет 2014 са следните:

Макроикономически показатели	2014 Прогноза
БВП (млн.лв.)	81 582
- реален растеж (%)	1,8
Хармонизирана инфлация % - средна за периода	1,8
Текуща сметка (млн.евро)	-76
- в % от БВП	-0,2
ПЧИ (млн.евро)	1 702
- в % от БВП	4,1

ФИСКАЛНА СТРАТЕГИЯ И ПОЛИТИКА

Бюджет 2014 е съставен на основата на следните параметри по консолидираната фискална програма (КФП):

- ✓ **Приходи** - 31 035,4 млн. лв. (38% от БВП);
- ✓ **Разходи** - 32 507,7 млн. лв. (39, 8% от БВП при ограничение от 40% от БВП);
- ✓ **Дефицит (отрицателно бюджетно салдо)** от 1,8 % от БВП, който в номинално изражение е 1 472,3 млн. лв.

Размерът на бюджетното салдо през 2014 г.: е разчетен при:

- спазване на законово установените фискални правила - в рамките на максимално допустимия размер за дефицит на

сектор „Държавно управление” до 3% от БВП и в рамките до 2 % по консолидираната фискална програма;

- съобразяване с актуалната прогноза за макроикономическото развитие;
- съобразяване със средносрочните планове на правителствената политика за следване на премерени и балансирани стъпки за фискална консолидация, като в максимална степен се минимизира въздействието ѝ върху икономиката.

Заложените параметри по КФП за 2014 г. са съобразени с макроикономическата прогноза, основните допускания и с фискалните правила, уредени в ЗПФ.

Основните показатели по консолидираната фискална програма за 2014 г. са следните:

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2014 Проект
млн. лв.	
Приходи, помощи и дарения	31 035,4
% от БВП	38%
Данъчно-осигурителни приходи	24 328,7
Неданъчни приходи	3 471,3
Помощи и дарения	3 235,4
<u>Общо разходи и вноска в общия бюджет на ЕС</u>	32 507,7
% от БВП	39,8%
Разходи	31 603,0
Нелихвени разходи	30 933,2
Лихви	669,8
Вноска в общия бюджет на ЕС	904,7
Бюджетно салдо (- /+)	-1 472,3
% от БВП	-1,8%
Финансови операции в частта на финансирането (+/-)	1 472,3

Предизвикателствата пред фискалната политика за 2014 г. са свързани с променените очаквания за развитието на икономиката на страната и достигнатите с актуализацията на Бюджет 2013 максимално допустими нива на основните фискални показатели. Това налага през следващите години да се предприемат стъпки за постепенно намаляване на размера на бюджетния дефицит в средносрочен план (1,8% от БВП за 2014 г., 1,5% от БВП за 2015 г. и 1,1% от БВП за 2016 г.), обвързано с икономическия цикъл и провеждането на политика, стимулираща икономическия растеж.

За да остане бюджетният дефицит в рамките на ограниченията и същевременно да се търси максимален положителен ефект върху икономическата активност, дискреционните мерки са насочени към реструктуриране на разходите.

При разглеждане на разходите по икономически елементи се наблюдава нарастване при капиталовите разходи, финансирани със средства от националния бюджет и при централизирания резерв за инициативи на конкурентен принцип, предвиден за финансиране на мерки по приоритетни области на политиката, които се очаква да представляват стимул за икономическата активност. Същевременно, за да се спази бюджетното ограничение, тяхното нарастване е компенсирано с ограничаване на неефективните разходи и действия за оптимизиране и/или закриване на структури със затихващи и/или отпаднали функции, което ще се отрази като намаление на разходите за компенсацията на наетите.

Съотношението държавен дълг/БВП към края на 2014 г. се предвижда да нарасне до 22,1 на сто от БВП. Основна предпоставка за нарастване на държавния дълг е завишената потребност от осигуряване на средства за:

- рефинансиране на дълга в обращение;
- финансиране на бюджетните дефицити;
- поддържане нивото на фискалния резерв.

Въпреки това България ще запази позицията си на втората държава с най-нисък дълг в Европейския съюз след Естония, чийто дълг се очаква да бъде 9,6% от БВП и малко преди Люксембург, чийто държавен дълг през 2014 г. се прогнозира да бъде 25,2% от БВП. по данни от пролетната прогноза на ЕК от 2013 г. за държавния дълг на страните-членки като процент от БВП за 2014 г. България стои значително по-добре като ниво на дълг не само от останалите източноевропейски страни, но и спрямо всички западноевропейски държави в ЕС.

Прогнозираният държавен дълг на България за 2014 г. като процент от БВП е над четири пъти по-малък от средното ниво на този показател за ЕС (90,6% от БВП за ЕС средно). Ангажиментът на правителството за поддържане на фискална дисциплина ще гарантира, че публичните финанси ще останат устойчиви и ще запазят доверието в икономиката на България.

Независимо, че в центъра на бюджетното планиране е Бюджет 2014, следва да отбележим, че след проведените през 2013 г. предсрочни парламентарни избори, новосформираното правителство в желанието си да реализира устойчива бюджетна политика, базирана на реалистична оценка за текущото състояние на икономиката и бюджета, предприе стъпки за актуализация на Бюджет 2013.

ПРИХОДИ И ПРИОРИТЕТИ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНАТА ПОЛИТИКА

Данъчно-осигурителната политика е ориентирана към подкрепа на икономическия растеж и повишаването на фискалната устойчивост в дългосрочен план. Чрез данъчно-осигурителната политика и ефективни действия на приходните администрации се цели да се осигури ресурс за изпълнение на фискалната политика на правителството, подобряване на бизнес средата и стимулиране на икономическата активност, както и ограничаване на данъчните измами.

Основният приоритет на данъчно-осигурителната политика е **запазване на ниските данъчни ставки** за корпоративните данъци и тези на физическите лица, като в същото време да гарантира осигуряване на необходимия финансов ресурс за реализиране на политиките на правителството.

Промените в данъчната политика за 2014 г. са свързани с въвеждането на механизми и мерки за:

✓ *Повишаване на бюджетните приходи и борба с контрабандата* като се намалят измамите с ДДС и се засили фискалния контрол и се предотврати неплащането на данъци;

✓ *Намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите* чрез създаване на облекчени условия за плащане на данъци и задължителни осигурителни вноски;

✓ *Стимулиране на инвестиционната активност и заетостта* чрез въвеждане на данъчна преференция за предприятия, извършващи производствена дейност в общини с висока безработица и на данъчно облекчение за доходи от трудови правоотношения, непревишаващи минималната работна заплата.

Предвидено е облагането на доходи от лихви по депозитни сметки в търговски банки от 10 на сто през 2013 г. да бъде намалено на 8 на сто за доходите, придобити през 2014 г. и поетапно да отпадне за доходите, придобити през 2017 г. и следващите години.

Въвежда се данъчно облекчение за доходи, непревишаващи минималната работна заплата за страната, при условие, че лицето е придобило през годината само доходи от трудови правоотношения и тези доходи не превишават 12 месечни минимални работни заплати за съответната година;

✓ *Стимулиране на енергийната ефективност и опазване на околната среда* чрез запазване на намалена акцизна ставка за природния газ, използван като моторно гориво и усъвършенстване на данъчното облекчение за данъка върху превозните средства - първа стъпка в посока преминаване към имуществено данъчно облагане на превозните средства, определено на база нивата на емисии вредни вещества.

По отношение на **осигурителната политика** се предвижда:

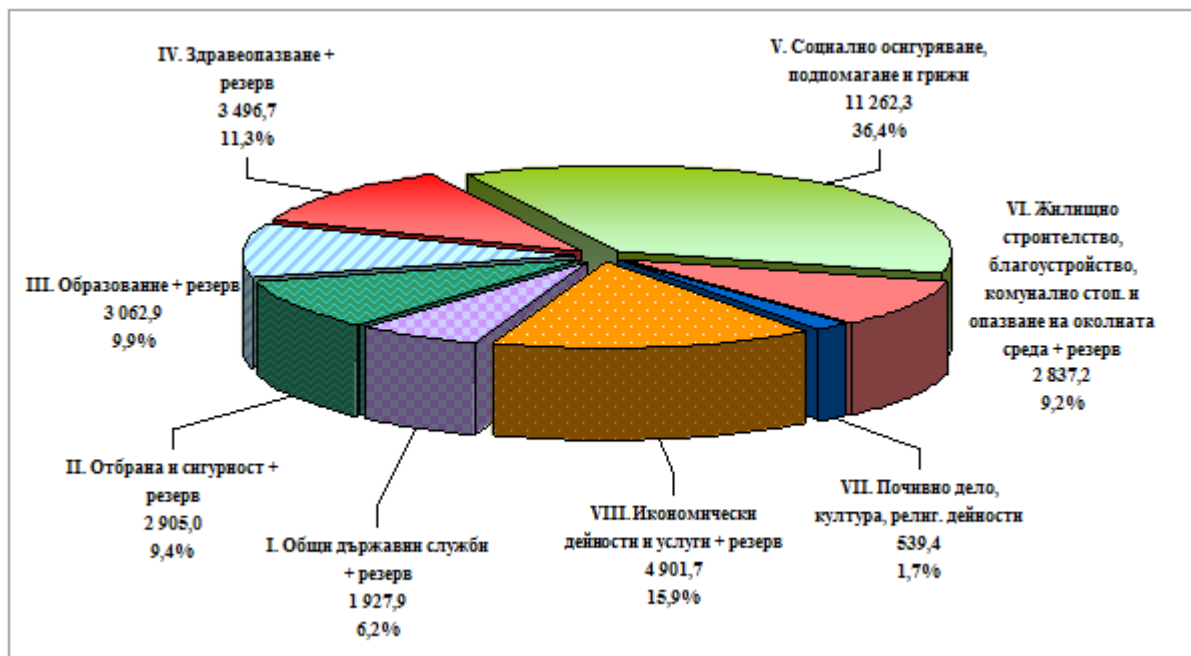
✓ Увеличаване на максималния месечен осигурителен доход за всички осигурени лица от 2200 лв. на 2400 лв. Ефектът върху приходите на ДОО от това увеличение е около 36,9 млн.лв. допълнителни приходи от осигурителни вноски;

✓ Минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии да нараснат средно с 2,6% за 2014 г. в сравнение с 2013 г. с ефект върху приходите в ДОО от около 22,7 млн. лв. увеличение. Най-ниският минимален осигурителен доход е 340 лв., което е и размерът на минималната работна заплата за 2014 г.

Нов момент при **неданъчните приходи** е въвеждането на такса от 20% върху производството на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия, като очакваните приходи за 2014 г. са в размер на 150 млн. лв.

РАЗХОДИ И ПРИОРИТЕТИ В СЕКТОРНИТЕ ПОЛИТИКИ

Разпределението на общите консолидирани нелихвени разходи, вкл. резерв, без вноски в общия бюджет на ЕС за 2014 г. по основните функции са представени на следната графика:

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Приоритет на правителството за 2014 година е реформирането на здравния сектор, като най-важните дейности, които правителството планира да извърши, са:

- нова законова рамка с оглед оптимизиране на здравноосигурителните плащания и подобряване на контрола върху тяхното разпределение и разходване;
- усъвършенстване на функционирането на спешната медицинска помощ, включително поетапна подмяна на линейките със съвременни и оборудвани по европейски стандарти санитарни автомобили и увеличаване на заплащането на медицинския персонал;
- създаване на условия за финансово подпомагане на някои лечебни заведения за болнична помощ в отдалечени и трудно достъпни райони, в които липсата на здравни звена представлява сериозен риск за населението;
- увеличение на стандартите за детските ясли с около 9,4%;
- увеличение на стандартите за детските кухни с 3,0%;
- увеличение на стандартите за здравните медиатори със 7,6%.

Със средства от държавния бюджет ще бъде гарантирано изпълнението на промоцията и профилактиката по програмата за осигуряване на общественото здраве, независимо от здравноосигурителния статус на лицата.

ОБРАЗОВАНИЕ

Основен акцент на правителството се явява реформирането на професионалното образование, като основните дейности, които ще бъдат предприети, са следните:

- усъвършенстване на образователната система на професионалното образование така, че учениците реално да придобиват специфични умения и способности;
- внедряване на електронно обучение, което ще подобри едновременно качеството, достъпа и привлекателността на професионалното обучение;
- интегриране на учебния процес с професионалния и практически опит чрез обвързването на професионалните училища с бизнеса.

В системата на образованието правителството планира нов механизъм за допълнително финансиране в размер на 100 млн.лв., като 22 млн. лв. от тях са за увеличаване на субсидията за издръжка на обучението в държавните висши училища, определена в зависимост от

комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда и за увеличение на диференцираните нормативи за издръжка на обучението в приоритетни професионални направления.

Други ангажименти, поети от правителството в областта на образованието, са:

- допълнителни средства за подкрепа на малки училища и детски градини;
- допълнителни средства за превенция на отпадането на учениците;
- интегрирани мерки и действия за гарантиране на равен достъп до качествено образование и професионална подготовка и растеж, основан на знанието и науката и развитието на младите хора, като предвидените средства за тяхното финансиране са в размер на над 175 млн.лв.;
- усъвършенстване и подкрепа на системата на делегираните бюджети - елиминиране на съществуващите разлики между големи и малки училища и детски градини чрез добавяне на елемент за „качество на обучението“;
- въвеждане на диференцирано увеличение на размерите на единните разходни стандарти с оглед осигуряването на средства за въвеждането на добавка за условно постоянни разходи на детските градини и училищата;
- спиране на процеса на закриване на извънучилищните звена, в които са обхванати над 65 хил. деца и ученици в извънучилищни форми;
- диференциация на финансирането на прогимназиалния етап на обучение (5-7 клас) в зависимост от приноса на училището за развитието на учениците;
- допълнителни средства за подмяната на всички учебници и учебни помагала в системата на средното образование.

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

Ключов приоритет на правителството са мерките за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване. Посредством тях ще се осъществи една от основните социални функции на държавата - превенцията от изпадане в състояние на бедност и намаляване на хората в бедност. Икономическата практика сочи, че в дългосрочен план бедността и неравенството на доходите имат задържащо влияние върху икономическото развитие.

В областта на заетостта ще бъдат реализирани редица действия, насочени към интеграцията на уязвимите групи на пазара на труда, в т.ч.:

- безработни младежи до 29 г. с подгрупа до 25 г.;

- безработни над 50-годишна възраст;
- безработни с ниска или нетърсена на пазара на труда професионална квалификация и недостиг на ключови компетентности, в т.ч. безработни с ниско образование (включително от ромски произход);
- хора с увреждания и неактивни лица, желаещи да работят, в т.ч. обезкуражени лица.

Въвежда се нормативна възможност за прилагане на ваучерна система за финансиране на мерки и програми като част от подкрепата за младежка заетост. Предвид натрупания опит при прилагане на ваучерна система за обучение по оперативна програма „Човешки ресурси” се предвижда мярката да създаде по-голяма гъвкавост за наемане и включване в пазара на труда на повече младежи до 29-годишна възраст съобразно одобрените проекти и програми.

В областта на социалните услуги правителството се ангажира с политики за подобряване на достъпа и качеството им за деца и възрастни хора. Ще продължи насърчаването на трудовата заетост на трайно безработни лица в трудоспособна възраст с цел намаляване на броя на пасивните потребители на социални помощи и създаване на възможност за пренасочване на ресурсите към хората, които имат най-голяма нужда от тях. Очакван резултат от тези стъпки ще бъде намаляване на зависимостта от социални помощи.

Приоритети през 2014 г. ще бъдат:

- социалната защита на най-уязвимите групи от населението чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи;
- прилагане на диференциран подход;
- усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане.

Изпълнението на мерките в управленската програма на правителството са свързани с:

- Подкрепа за лицата и семействата, които се нуждаят от помощ за заплащане на разходите си за отопление (разширен е кръгът на лицата, които имат право на достъп до целеви помощи за отопление до достигане на 270 000 лица и семейства);
- Подкрепа на семействата, чиито деца са записани в първи клас на държавно или общинско училище за покриване на част от разходите в началото на учебната година;
- Вдигането на размера на помощта за месечната добавка за отглеждане на дете с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст от 189 лв. на 240 лв.;

- Увеличаване на размера на обезщетението за отглеждане на малко дете от една до двегодишна възраст на 340 лв.;
- Увеличаване на размера на семейните помощи за отглеждане на второ дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, от 35 лв. на 50 лв.;
- Осигуряване на допълнителни средства в размер 2 млн. лв. за 2014 г. за услугата „Обществени трапезарии“, доказала своята ефективност. В резултат на предприетите мерки социалната услуга се предоставя за период от 147 работни дни, като стойността на един храноден за едно лице е 2,50 лв., като потребители на услугата ще са 12 109 лица.

Разходите за помощи и обезщетения са планирани в размер на 959,5 млн.лв., което представлява с 94,1 млн.лв. повече спрямо планираните средства за 2013 г.

От 1 януари 2014 г. се предвижда да бъде съкратен осигурителният период, от който се изчислява обезщетението за бременност и раждане от 24 на 18 месеца.

Новата мярка води до повишение с 0,60 лв. на среднодневното парично обезщетение за бременност и раждане през 2014 г. спрямо отпуснатите през 2013 г. /от 18-месечен референтен период/ от 23,40 лв. на 24,00 лв., което е ръст с около 12 лв. месечно, като тази промяна ще засегне около 42 000 лица.

Предвидено е размерът на обезщетенията по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, изплащани от бюджета на НОИ на съпругите (съпрузите) на военнослужещите, които са ги последвали при преместването им в друго населено място и поради това са прекратили трудовите или служебните си правоотношения и на безработните съпруги (съпрузи) на военнослужещите, участващи в международни операции и мисии, да се увеличи от 270 лв. на 340 лв.

С Бюджет 2014 са предвидени и социални програми за общини. За месечна помощ на ученик през 2014 г. са предвидени допълнително средства за 5 нови дейности. Увеличават се с 2,5% стандартите в социалните институции - домовете за деца и възрастни и в т.нар. резидентни услуги. Разчетени са средства за нови над 60 места в институциите от общността.

По отношение на пенсионната политика се предвижда осъвременяване на пенсиите по Швейцарското правило от 1 юли 2014 г. с 3 на сто. От тази дата предстои и увеличаване на тавана на пенсиите на 840 лв. През 2014 г. се предвижда запазване на възрастта и осигурителния стаж за пенсиониране. При така заложените параметри по отношение на пенсиите през 2014 г. се предвижда средният размер на пенсията на един пенсионер да нарасне от 293,55 лв. през 2013 г. (очаквано изпълнение) на 307,64 лв. през 2014 г.

ЕНЕРГЕТИКА

Основната цел на провежданата правителствена политика в този сектор е постигането на:

- по-чисто производство на енергия чрез разгръщане на възобновяеми източници на енергия и използване на изкопаемите енергийни източници;
- минимизиране на негативното влияние на производството и използването на енергия върху околната среда;
- подобряване управлението на естествените ресурси и намаляване на вредното въздействие на изкопаемите ресурси;
- ограничаване на външната зависимост от енергиен внос чрез диверсификация на енергийните доставки;
- енергоспестяване и насърчаване на използването на местни ресурси и възстановяеми енергийни източници;
- либерализиране на енергийния пазар с оглед обезпечаване на достъпна и сигурна енергия за потребителите;
- овладяване на негативните промени в климата чрез включване на българските енергийни инсталации в европейската Схема за търговия с квоти на емисии на парникови газове.

В Бюджет 2014 са предвидени целеви средства за инвестиции и програми в областта на енергетиката в размер до 150 млн. лв. в рамките на средствата от резерва за икономически растеж и държавност. Правителството предвижда мерки за поевтиняване на цената на електроенергията за крайния потребител. Осигурени са 40,3 млн.лв. за компенсиране на разходи на „Национална електрическа компания“ ЕАД с оглед поевтиняване на цената на електроенергията за крайния потребител. Източникът на финансиране на тези разходи са приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове.

ОКОЛНА СРЕДА

Един от основните акценти през следващия прогнозен период в този сектор е развитието на екологичния потенциал на икономиката посредством:

- въвеждането на екологично чисти технологии и производства;
- намаляване потреблението на първични суровини и ресурси;
- превенция и ограничаване на промишленото замърсяване;
- насърчаване на рециклирането;
- оползотворяване и повторно използване на отпадъците;
- развитие на агроекологичните практики;

- насърчаване развитието на биологичното земеделие и екотуризма.

В областта на опазване на околната среда са предвидени 40 млн.лв. за:

- финансиране изграждането на инвестиционни инфраструктурни обекти и екологични проекти;
- финансиране на специализирани машини, сепарирани съоръжения и инсталации за третиране, преработване, разделяне, системи за рециклиране или оползотворяване на отпадъците;
- финансиране на проекти за преупаковане, транспортиране и депониране по обезопасяването на складове за негодни за употреба пестициди и саниране на освободени площи;
- геозащитни мерки, свързани с противодействие на свлачищните, ерозионните и абразионните процеси.

РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

При изпълнение на политиката в областта на регионалното развитие средствата по държавния бюджет ще бъдат насочени основно за:

- развитие на регионите в страната и намаляване на различията в икономическото състояние;
- подобряване качеството на жизнената среда, както и за подобряване на инфраструктурната свързаност;
- модернизирание на ВиК и на техническата инфраструктура;
- изпълнение на водната стратегия;
- изграждане, реконструкция и рехабилитация на канализационна и вътрешна водопроводна мрежа в населени места;
- подпомагане проектирането и изграждането на язовири за питейно водоснабдяване.

ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ

Основните приоритети на провежданата от правителството политика в областта на физическото възпитание и спорта са:

- осигуряване на възможности за практикуване на двигателна активност и здравословен начин на живот;
- развитие на ученическият спорт и на спорта за високи постижения като средство за повишаване престижа на нацията;
- реконструкция и модернизация на спортни обекти и съоръжения и привеждането им в съответствие с международните стандарти.

КУЛТУРА

В изпълнение на заложените в програмата на правителството приоритети за развитие и закрила на българската култура и извеждане на духовността като важен национален приоритет през 2014 г. усилията ще бъдат в посока:

- развитие на изкуствата, културните и творческите индустрии, културното наследство и културния туризъм;
- усъвършенстване на действащата нормативна база;
- насърчаването на културния диалог;
- регламентиране на меценатството в България и създаване на условия за достъп на младите хора до културни дейности;
- защита на равнопоставеността на творците и културните организации;
- подпомагане на творчески проекти;
- разработване на устойчив финансов модел за оценка на труда на творците;
- създаване на стимули за повишаване на заетостта в сферата на културните и творческите индустрии.

ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ

При изпълнение на политиката в областта на транспорта и съобщенията средствата, разчетени за 2014 г., ще бъдат насочени към:

- изграждане на модерна, балансирана и интегрирана транспортна инфраструктура по основната и разширената Трансевропейска мрежа на територията на България;
- подобряване на инфраструктурната свързаност на регионите чрез модернизиране на пътната инфраструктура и приоритетно развитие на железопътния транспорт като евтин, достъпен и екологичен.

СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА

За 2014 г. селскостопанската политика на правителството
включва:

- създаването на организации на пазара на земеделски продукти;
- подкрепа на доходите на земеделските производители.

Разчетените средства ще бъдат насочени за:

- осигуряване на качествени и безопасни земеделски и преработени продукти;
- подобряване качеството на живот и разнообразяване на икономиката в селските райони;
- развитие на аквакултурата, стопански, любителски риболов и обогатяване, опазване и устойчива експлоатация на рибните ресурси;
- увеличаването на горските ресурси и дивечовите запаси и ефективното им управление.

Усвояване на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.

Ключов фактор за реализиране на националните политики е оптималното усвояване на средствата от Европейския съюз, с които се финансират програми по сектори с пряк ефект върху растежа, заетостта, доходите, конкурентоспособността. За периода 2014-2020 г. са формулирани 4 основни приоритета за европейските структурни и инвестиционни фондове:

- Образование, квалификация и заетост за приобщаващ растеж;
- Научни изследвания, иновации и инвестиции за интелигентен растеж;
- Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж;
- Добро управление и достъп до качествени обществени услуги.

Новости и предизвикателства при разработването на Бюджет 2014

Бюджет 2014 е първият, разработен съгласно разпоредбите на влезлия в сила от 01.01.2014 г. Закон за публичните финанси. С бюджетната процедура за 2014 г. Министерството на финансите постави качеството на публичните финанси на една нова, по-широка основа.

Въведените със Закона за публичните финанси новости са в няколко насоки:

- ✓ Институционализиране на програмния подход на бюджетиране;
- ✓ Уреждане с един нормативен акт на общото устройство и структура на публичните финанси;
- ✓ Прецизиране и актуализиране на използваната бюджетна терминология – извеждане от употреба на понятията „извънбюджетни фондове и сметки“, „републикански бюджет“, „разпоредител с бюджетни кредити“ и въвеждането на понятията „сметки за средства от Европейския съюз“, „разпоредител с бюджет“
- ✓ Въвеждане за органите на централната и местната власт на строги фискални правила и даване на трайна уредба на отношенията, свързани с разработването и отчитането на програмен формат на бюджет;
- ✓ Предвиждане на възможност Народното събрание да приема максимални размери за нови задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от първостепенните разпоредители с бюджет и в закона за държавния бюджет за съответната година да се определя максимален размер на поеманите през годината ангажименти за разходи;
- ✓ Въвеждане на изискването за съгласуваност между Конвергентната програма, Националната програма за реформи и средносрочната бюджетна прогноза, които да се разработват при еднакви макроикономически и фискални прогнози и допускания;
- ✓ Въвеждане на многогодишна бюджетна перспектива и съответно на нея нова структура на държавния бюджет;
- ✓ Предвиждане на задължение на Министерството на финансите при разработването на средносрочната бюджетна прогноза и на проекта на държавния бюджет да изготвя съпоставка на актуалната макроикономическа прогноза с тази на Европейската комисия, като аргументира евентуални съществени различия;
- ✓ Осигуряване на съгласуваност между параметрите на законопроекта за държавния бюджет и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза;
- ✓ Разширяването на взаимодействието между законодателната, изпълнителната, съдебната власт и общините по отношение на публичните финанси;

✓ Срок за внасяне от Министерския съвет в Народното събрание на годишния отчет за изпълнението на държавния бюджет не по-късно от 30 септември на следващата бюджетна година;

✓ Увеличаване на достъпа до бюджетна информация и повишаване на бюджетната прозрачност и публичност.

Бюджетната процедура за 2014 г. беше синхронизирана и съобразена със сроковете и процедурите от механизма за засилена предварителна координация на икономическите политики - „Европейски семестър”.

В ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН „БЮДЖЕТ 2014 НАКРАТКО“ са изложени основните акценти, описани са приоритетите на фискалната политика и осигуряването на финансиране за приоритетните сектори. Този документ допринася за повишаване на публичността и прозрачността на бюджета. България е на 17-то място от общо 100 държави по индекса за бюджетна откритост, като за сравнение нейният рейтинг през предходните години е, както следва: 2010 г. – 31-во, 2008 г. - 24-то, 2006 г. – 28-мо място. В Централна и Източна Европа преди нея са само Чехия, Русия и Словакия. Рейтингът ѝ е по-добър от този на Албания, Полша, Румъния, Турция и Украйна.

Правителството ще продължава да работи подобряване на качеството на публичните финанси в Република България.